

יוסף חסדי ורחל

1612

נערך ויוצא לאור ע"י "חסדי יוסף ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעל")
 העלון לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום ז' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כז' מרחשון התשע"ז

"ויוציאו את דבת הארץ"

בפרשת המרגלים אנו רואים שאחרי חזרת המרגלים, כאילו בלי תכנון מוקדם, עשרה מהם מוציאים דיבת הארץ ואומרים שהארץ היא ארץ זבת חלב ודבש אך וישיבה קשים לכיבוש. לעומתם כלב בן יפונה סותר דבריהם ואומר שהארץ טובה ונוכל לכבשה ולישבה.

לאחר דברים אלו ממשכים עשרת המרגלים להוציא דיבת הארץ שנאמר: "ויוציאו דבת הארץ... אל בני-ישראל" ואח"כ "ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויכבו העם כלילה ההוא וילינו על משה ואהרן...".

לכאורה פירוש הדבר שהיו כאן 2 שלבים בויכוח. עשרת המרגלים אמרו את דיבתם נגד כיבוש הארץ ויהושע בן נון וכלב בן יפונה בעד, בפרום מצומצם, בפני משה ואהרן ואולי גם הוקנים תחילה. וכשראו עשרת המרגלים שיהושע וכלב אינם ממטלים דעתם בפני הרוכז וביודעם שמנהיגי האומה, משה ואהרן, יצטרפו לדעת יהושע וכלב, הפכו את הויכוח לציבורי שנאמר "ויוציאו דבת הארץ... אל בני ישראל" לאמור שיתפו את הקהל הגדול בויכוח המצומצם.

בשלב זה כאשר רואים יהושע וכלב שהויכוח יצא "לרחוב" ושם נחלים המרגלים נצחון במאבק על "דעת הקהל" הם קורעים בגדיהם, זאת מכיוון שכמנהיגיהם כדורם יודעים הם שהנהגת עם ישראל כמדבר סיני איננה מהרחוב, כיבוש ארץ ישראל ויישובה על ידי הציווי האלוקי מונתגים, ועל נטישה אפשרית של הנהגת ה' הם אכלים וקורעים בגדיהם וגם נאבקים בדרך הציבורית וקוראים לעם "אך בה' אל תמרודו".

בשלב זה עם ישראל אינו נענה ליהושע וכלב, מפני שהחיבה האנושית מתאימה לדעת עשרת המרגלים, אך הקשר בין עם ישראל לארץ ישראל איננו קשר המובן בדרך רציונאלית-אנושית, כי ארץ ישראל איננה קנין רצוני של עם ישראל ואפילו לא נכס כלכלי או גיאוגרפי בהכרח אלא ארץ שקשורה והבוקה בסגולותיה לעם ישראל. טבע זה הוטבע כברירת העולם שארץ ישראל לא תקבל עם זר ועם ישראל יוכל לשבת לבטח רק בארץ ישראל.

עם ישראל אינו יכול ללמוד את הרעיון הזה במאבק פופוליסטי שפתחו בו עשרת המרגלים. רעיון זה צריך לימוד באהלה של תורה בבתי מדרש מתוך דבקות בתורת ישראל. בכדי ללמד את עם ישראל על קישורו לארץ ישראל נראה כבוד ה' באוהל מועד אל בני ישראל.

עניין זה מופיע גם בהפטרות. רחב מסתירה את המרגלים ששלח יהושע ארבעים שנה אחרי שיצא הוא עצמו לרגל את הארץ בשליחות משה. אחרי שהיא מטעה את הרודפים אומרת רחב למרגלים "ידעתי כי נתן ה' לכם את הארץ", רחב אינה אומרת שהארץ טובה לישראל או יפה או טענה אנושית אחרת, אלא רק ה' נתן לישראל את הארץ. מכאן שגם היא מבינה שקביעה אלוקית יוצרת את הקשר בין העם לארץ ולא שום רצון אנושי.

ומי יתן והקשר המופלא הזה שבין עם ישראל לארץ ישראל על פי תורתנו הקדושה יתגלה ויופיע במהרה בימינו בעוצמתו המלאה.

"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עלך ויראו מנך"

מתפלל

שבת כא' סיון ה-תשפ"ו
 פרשה: **שלח לך**
 הפטרה: **וישלח יהושע**

הדלקת נרות - 19:25
צאת השבת - 20:19
ר"ת: 21:14

הדלקת נרות בשבת הבאה 19:29

שעת לך	קרח
4:00 <	3:59 <
4:07 <	4:06 <
5:35 :	5:35 :
12:42 <	12:43 <
13:18 <	13:19 <
19:48 <	19:51 <

הנהגות מרן **שמחת אלהים**

"תפילין"

פעם אחת נסעו מרן יחד עם הגטון הגדול רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל למדינת פנמה, והגאון אבא שאול שהיה נוהג תמיד להניח תפילין של רש"י ושל ר"ת ביחד לא רצה להניחן כך בפני מרן, והניחן באותם ימים שהיה שם בזה אחר זה, כשנשאל על כך השיב זה נאה לעשות כן בפני מרן מאחר שיש לו דין מרא דאתרא בכל מקום שהולך לשם, והוא נוהג להניחן בזה אחר זה.

העלון לרפואת
 מנשה בן דוד ובריה
 מרת אהרתי זינה בת רחל
 ולע"ג תמי' ח' שלום בר עמחה ז"ל
 המנוחי מיום בת רחל ע"ה
 הרוצה להקדיש את העלון או חלקו
 בטל... 052-5079555

אילולי היה דמות מוכרת לאנשי ירושלים, ובכללם לאותו שוטר תורכי, סביר להניח כי הלה היה הודף אותו הציידה וממשיך בדרכו אל הקישלה, עם העציר אשר בידו.

"אברך זה לא שילם את חובו לבעל הדירה שבה התגורר", שח השוטר לרבי עמרם, "ומשכך, הוגשה נגדו תביעה בבית המשפט, ואני נשלחתי להביאו לבית המעצר, שם ישהה עד אשר יפרע את חובו".

"האומנם"? תהה רבי עמרם כנגד חכם ששון, "האם צברת חוב כה גדול? חכם ששון השפיל מבטו במבוכה, וסומק פרח בלחיו.

"במשך תקופה ארוכה לא הצלחתי לשלם את כל דמי השכירות", סיפר בקול נכאים, "שילמתי בכל חודש מעט יותר ממחצית התשלום, עד שבשלב מסוים הבנתי כי אין ביכולתי לעמוד בתשלום כל דמי השכירות ובוודאי לא בתשלום החוב שצברתי. באתי בדברים עם בעל הדירה, שאתפנה בהקדם, עוד תום החוזה בינינו, מן הדירה, ובתמורה הוא ימחל לי על החוב".

"בעל הדירה הסכים לכך, ככל הנראה כדי להיפטר ממני", נשבר קולו של חכם ששון, "אבל ברגע שעזבתי את הדירה, חזר בו מהסכמתו ומיהר לבית המשפט להגיש נגדי תביעה על מלוא החוב שאני חייב לו. השופטים קיבלו את התביעה, ולא זו בלבד, אלא שזקפו לחובתי גם קנס גבוה והוצאות משפט".

"מה אעשה"? נצצו עיניו בדוק של דמעות וגרונו נשנק, "אין ביכולתי לשלם את החוב. אשב בבית המעצר, והמרחם הוא ירחם..."

"לא" נזעק רבי עמרם, "חלילה וחס, אתה לא תשב בבית המעצר, אפילו לא יום אחד".

"שמע נא", הניח ידו על זרועו של השוטר, "הרי אתה מכירני ויודע כי אעמוד בדיבורי, הלא כן? ובכן, הא לך דברתי. שחרר נא את האברך הזה לנפשו, ואני ערב לך, שעד שקיעת החמה אמציא לך את כל סכום החוב".

העלון לרפואת והצלחת אליעזר אלקיים וכל משפחתו ישלם ה' פעולם אמן

הודעות מרכז "Shor for Zion" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין

לע"ג מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
 כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרש"ע ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול
 בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"

מנויים: לקבלת העלון חינם במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

חובת לילה

דיני שהייה בצליה ובאפיה ובקלי הבישול
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

הניח בצק בתנור בשבת

ואף בתנורים המצויים בזמנינו, שאין איסור לרדות מהם הפת בשבת, (וכמו שיבואר להלן סעיף לב והלאה), אם הניח הבצק בתנור בשבת, לא התירו לאחרים לרדות הפת בשבת, מפני איסור מוקצה, ויש אומרים שלגבי אותו שהניח את הבצק אין לחוש בזה לאיסור מוקצה כלל, ויש חולקים.

ולענין בישול, אם הניח יהודי קדרה על גבי האש בשבת, צריך חבירו להוציאה מעל גבי האש קודם שיתבשל התבשיל, כדי להציל את חבירו מאיסור דאורייתא.

ורבותינו הפוסקים כתבו לדון בענין מי שהניח בצק בתנור בבין השמשות, או בזמן תוספת שבת, אם התירו לו לרדותו קודם שיאפה.

וכתבו עוד רבותינו הפוסקים לדון בענין אם הניח בצק בתנור בשבת סמוך לשקיעת החמה, באופן שלא תספיק הפת להאפות אלא לאחר צאת השבת, אם צריך לרדותה קודם שתיאפה, וכתבו לדון אם יש איסור מן התורה באופן כזה שלא נגמר הבישול עד אחר השבת.

הדליק בטעות כלי בישול השמלי

לא. מן האמור לעיל בסעיף הקודם יש ללמוד, שאם לחץ בשבת על כפתור ההפעלה של מיחם השמלי לבישול מים, או שאר כלי בישול השמליים, (ואי אפשר להוציא משם את התבשיל), שצריך לכבותו מיד קודם שיתבשלו המים או התבשיל, שהרי כיוני מכשיר השמלי אינו אלא מדרבנן לכל הדעות. ומכל מקום צריך לעשות כן בשינוי וכלאחר י"ד.

ובל זה אינו אלא כשלחץ על כפתור ההפעלה של המים מתוך כוונה להפעילו, בין שהיה הדבר בשוגג ובין שהיה הדבר במזיד, אבל אם לא התכוין כלל ללחץ על כפתור ההפעלה, וכגון שנשען עליו ובטעות לחץ על הכפתור, אינו רשאי לכבותו בשבת, שהרי לא הפעילו ביודעין אלא כ"מתעסק" בעלמא.

רדיית פת בשבת מתנורים שבזמנינו

לב. בדינים האמורים לעיל (סעיף כד והלאה) בענין רדיית פת שהניחה בתנור סמוך לכניסת השבת, שפעמים שאינו רשאי לרדות מן הפת בשבת אלא כשיעור הצריך לשלש סעודות שבת, היינו דוקא בתנורים שהיו מצויים בזמנם, שהיו מדביקים את הפת אל דפנות התנור, וכדי לרדותה צריכים אחר האפיה להפרידה מדפנות התנור, אבל בתנורים המצויים בזמנינו שאין מדביקים בהם את הפת לדפנות התנור, לא אסרו חכמים לרדות הפת מן התנור, ולכן מותר לרדות מן הפת שבתנור אפילו יותר מהשיעור שצריך לשלש סעודות שבת.

הביכורים הוא בכדי לתקן את חטא המרגלים, דמכיון שהם מאסו בארץ חמדה - ניתנה מצות הביכורים לחבב את הארץ על ישראל, בהבאת שבעת המינים בהם נשתבחה הארץ. ועל כך, העיר רבי מנחם זעמבא הי"ד, בספר "אמירה יפה" שבמשנת ביכורים נזכרו דווקא שלשת המינים שהביאו המרגלים. וכך נאמר במשנה: "אדם רואה תאנה שביכרה, אשכול שבכר, רמון שבכר". וזהו כנגד מה שנאמר אודות המרגלים: "ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים ומן הרמונים ומן התאנים".

"ויכרתו משם זמורה אֹזֹת ואשכול עֲנָבִים אוֹזֹת וישארו במוט בשנים" (במ"א פ"ג)
מפני מה יש לתמוה, נשאו המרגלים את אשכול הענבים והזמורה, דווקא "בשנים"? בספר "מלא העומר", לרבי אריה ליב צינץ זצ"ל, ביאר זאת ע"פ דברי המדרש שאומר כי המרגלים שהילכו לדבר מצווה, תרו בדרך הילוכם גם ביום השבת, ולא חששו לאיסור תחומין.

ונשאלת איפוא השאלה, בשלמא לעבור על איסור תחומין, ראו המרגלים היתר לעצמם בשעה חשובה כל כך, שכן אין איסור תחומין אלא מדרבנן. ברם על איסור טלטול משא בשבת, שזהו איסור מהתורה, כיצד התירו המרגלים לעצמם?

ועל כך בא הכתוב ליישב ולומר: "וישאהו במוט בשנים". וכבר קיימא לן בהלכות שבת כי "שנים שעשויה פטורים". וממילא נהרו המרגלים ולא עברו על איסור טלטול משא, שהוא מן התורה...

"למקום שהוא קרא נחל אשכול על אודות האשכול"

תמידה היא: והלא כבר קודם בוא המרגלים היה נקרא המקום ההוא "נחל אשכול" כפי שמעיד הכתוב "ויבאו עד נחל אשכול", ואם כן כיצד מודיעה התורה שנקרא המקום "נחל אשכול" על אודות האשכול אשר כרתו משם בני ישראל? בספר "טללי אורות" מסביר זאת בשם מהרי"ל דיסקין זצ"ל: שהרי הבדל ניכר במבטא בין "אשכול" - חסר, ואילו לאחר שברתו משם אשכול ענבים אזי הוא נקרא "נחל אשכול" - מלא...

"שלוה לך אנשים ויתרו את ארץ כנען"

בלשון הקודש, מסביר בעל "הכתב והקבלה", יש הבחנה בין לשון "תר" ללשון "מרגל", האדם אשר בא לתור את הארץ - מבקש הוא לראות את הטוב והיפה בה, כפי שנאמר "לתור להם מנוחה", לעומתו המרגל בא לראות את הרע, את החסרון, את הפגום, כפי שאמר יוסף לאחיו "מרגלים אתם לראות את רעות הארץ באתם".

על כן משה רבינו ע"ה שהאמין באמונה שלימה שארץ כנען היא ארץ חמדה טובה ורחבה, לא הוצרך לשלוח "מרגלים", מטרתו הייתה "ויתורו את ארץ כנען". לראות את טובתה ולספר בכבוד תפארתה לעם ישראל, כדי לעודדם ולחזק את רוחם טרם בואם לארץ, ולפיכך נאמר "וישלח אותם משה לתור את הארץ".

המרגלים, מאידך גיסא, רוח אחרת היתה בקרבם, כפי שאכן העיד משה רבינו בתוכחתו להם "ויבאו עד נחל אשכול וירגלו אותה" - הם חיפשו את מומיה ופגמיה של הארץ, כפי מידת אמונתם פגומה, ועל כן נכשלו ונענשו.

"יקרא משה להושע בן נון יהושע"

"יהושע - לאמר: י-ה יושיעך מעצת מרגלים". באותה שעה שנשלח יהושע לרגל את הארץ, כבר עברו על יהושע יותר מרוב שנותיו, ואמרו רבותינו ז"ל "אם יצאו רוב שנותיו של אדם ולא חטא, שוב לא יחטא". ואם כך מדוע הוצרך משה להתפלל על יהושע שינצל מעצת המרגלים ולא יחטא עמהם, הרי עברו עליו רוב שנותיו בלא חטא וכך גם מובטח לו לעתיד לבוא שלא יחטא?

אלא, השיב על כך בספר "גן רוה" על פי הנאמר בגמרא תענית.

שאותם אנשים שהם מתים קודם זמנם, אזי בשמים נותנים את שנותיהם הנותרות לתלמיד חכם שהוא עניו ומעביר על מידותיו. ומכיוון שראה משה את ענותנותו של יהושע, חשש שעדין לא עברו רוב שנותיו שכן אפשר שיוסיפו לו מן השמים עוד שנים ארוכות, מאותם אלו שמתו קודם זמנם, ולכן הוצרך להוסיף לו את האות יו"ד ולהתפלל עליו שינצל מעצת המרגלים.

"והתוֹזָקְתָם וּלְקוֹחָתָם מִפִּי הָאָרֶץ הַיּוֹמִים יִמֵּי בְכוּרֵי עֲנָבִים" בכתבי האר"י ז"ל מובא דענין הבאת

דברי התורה האומרת "ראשית עריסותיכם חלה תרימו" טמון רמז חשוב: אל לך, האדם, לחשוב שיש לך זמן, שתוכל להתרומם, להיות ירא שמים וצדיק, בגיל מבוגר. על האדם ללכת בדרך הזו בצעירותו, בראשית ימיו, כשהוא עדיין בעריסתו. "בראשית עריסותיכם..."

כבר אז יש להרגילו לתורה ומצוות. ואת הרעיון הזה אפשר לראות בדברי המפרשים למלה "חלה" (ראשית עריסותיכם... חלה) חלה - ראשי תיבות ח' - שמונה ימי מילה, ל' - שלושים יום פדיון הבן, ה' - בן חמש למקרא.